

Тя-шур
Шу-шо

Тя-сэр
ман-ин

Дор
ин

но. А

Дуус. ел

дундаг байдлаарх бүтэц
милангууд хаалаа "Гэсэрэй"
уудаа нэг дэлгэрэнгүй бай-
лалтай.

Туйвастай Советскы Союзын
үүрчидлээ ороходо, "Гэсэр"
хэллэлжээ хүдэлмэри улам
уулгоон хан 1947 ондоо суу-
цаа үйлдэхин Тололо Бад,
наанаһаа "Гэсэрэй" хоёр
хаалаа эгээл түүүүн бэшжээ
отойан му. Мүн 1951 —
1952 онуудта Д. Медзөн —
Ш. Сат олоон С. Сарыг-оол
өгшэд элдэс үлгэршдөө
"Гэсэрэй" хаалануудыг ба-
гасаж абаа. Тингээж эгээл
түүүшүнхээ "Гэсэрэй"
хэллэе хааланууд 1953 ондо
өмшгэжээ сугтуулагдаба.
Энэ жил 1957, 1960 онууд-
та тохион суута үлгэршд
байхыраа Байнаһа зпоси
хааланууд халсаа бэшжээ аба-
лан байна.

"Гэсэр" гэсэн Тувад
XVIII зуун жэтис хахад ба-
лар эли болонгон гэгнэ ха-
ланабди. Тингээж гансал
моогол дамжууладатай
агаага. Монгол үлгэршддэй
хайнгаар тува арад "Гэсэр-
эй" танилсаа.

Удааһь "Арбан зүйн эгнэ
башаа Гэсэр хаан тухай" Бээ-
жинд гаралан муу Тувада
үүрээж ерэн нэн. Тингээж бо-
хорхоно, "Гэсерей" 250 хэл-
лэй түрша соо Тувада хэл-
лээж батина. Энэ хаасаа соо
тус оос тува арадай эгээл
үүратай зохионнуудай нигэн
батина.

ДОРЖ КУУЛАР,
хэлэ бэшгэй эрдэмэй
калдидаг, доцент.

Зугаалоо гээ айдонош.
Үбһэнэй лэ хүхэдэ ло
Сабшайло гэй айдонош.
Үетэн лэ залуудалэ
Зугаалоо гээ айдонош.
III. Дамбуевагай суглуул-
уһаа.

A black and white photograph showing a large crowd of people gathered in front of a large, ornate wooden structure, possibly a stage or a monument. A large flag is visible on the left side of the structure. The scene appears to be outdoors, possibly during a public event or ceremony.

«Гэсэр-95» гэгжэ уйгыгэр-эпосын 1000 жэлэй ойе Ху-жарка тэмдгэлэй үедэ Бүгдэ бурхадудай үндэсн соёлэй бэлэлэй бүлэг—бу-рай торгон зэргүүдэд энэ үеэс бэрхэ дархануулда үмдэхүүлэгдэ бэлэй, Гэсэ-рай 1000 жэлэй ойтой да-шарамдуулан эндэ бодхоог-дохон гогс сүмэ олон зуун жэлэй хүн зоний оюун бо-долье хүтүүлэн, урма зо-рлогы бадаруужа багт лэ гэгэн үрээлэй үгүнүүды зориулая.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гэсэрай сүмэ харуулагдана.

В. МАТВИЕВСКИЙ

фото.

Айралжан үндэрөө тахия
Хаан Хурмаста тэнтэрид
Манзан Гүрмэ төөдэйд

"Эгсэрэй магтаал"
 Урианс Н. Валидиной Хүг. Т. Торжиковой
 Тогос Свободно

1. Эг - гэж ша - ра, мю - до - ной,
 Мү - гэд, мюн - гэл, Ху - рга - дай.

2. Эг - шүү - нэ - нийнэ, эг - лас - тай,
 Мү - гэд нян - гин, со - логь лэ.

3. Эг - сэр бөг - дө, Баа - та - рай Тэм - сэг үн,
 мян - гин мэд - дэ, гал - джр - тай, жү - мэн шэн.

4. дээ, эг - эа - тай, Мү - ...
 мн, нэ - рэмь,

5. лэ. Я - дай Эг - сэр эгэ - най.

6. Чуун, Аа... Ээ... Аа... Ээ... Аа... - Ээ...

7. бон!

Гэгээн шара модонэй
Дэшүүнэнийн залаатай
Гэсэр богдо баатарай
Тэмсэл үндэр залатай,
Түбэд, Монгол, Буриад
Түгсэ нангин солонь
Мянган жолдэ алдартай
Мүшэн шэги нэрэнь

ДАВТАЛГА:
 Абай Гэсэр хаанай дуун
 Аа-ээ... аа-ээ... аа-ээ-дөө
 Алтан сэргын узуурхаа
 Адха шорой сасарна,
 Ульгам хөөр мөринийн
 Уула дабий хагарна
 Эртэ холын түүхэд

Энхэ зонгоо хүтэлэг
Мүнхын уһаар сург
Мүнөө сагта мүн
ДАБТАЛГА:
Абай Гэсэр хаан
Аа... аа... .

Ага нутаг тогтгоос
Бага балшар ябаханаа,
Нэргээн бэдхөөжэ абахая
Балжан хатанай мүрө
Нэрэ томъёонь

Абай Гэсэр хүбүүн
Гэгээн гэрэл бадаруулхаар
Ута харгы заахаар,
Уужам сөдхэл түрүүлхээр

тар мэндые хүсэхээр,
а нютагыг суурхуулхад
илшан ялзаар
зорьболши!

Зориго, гаража
Баршад муухай
Арюудхан сэвэрлэхэм
Үбшэ хавьан байбалн
Үнлээрн

Алтан эдээнэй дээж
Архи дарһааяа үргэжэ,
Хаана лбаһанаа мэдүүлбэ
Хужын унаһ анхилуулжа

Бүшхээн унаарнь
Мүнхэ хүбүүн
Наяан сэдхэлдээ

Эбээ таһараад байбал
Эсынь нэгдүүлэн
Сэдьхэлынь сэбэрлэн
Сэлмээхэм

Мэндэ ябаһанаа мэдүүлбэ
Зулын гэрэл бадарааж
Жаргалтай ябаһанаа мэдүүлбэ
Лйралжан үндэрэй үбэр

Ага хэмээхэ нутаг
Ага найман эсэгдэ
Айлшан лизаар буужа,
Хадаг абан угтуулжа,
Сагаан эдээнхэнь
хүртэжэ

ХҮСЭХЭМНИ
Барга удхата
Гүржээдхан зондоо
Хүбүүнийг байханаа
мэдүүлхэм
Манзал Гүрмэ
тоолзүйг

Үнгэ бүрийн сүсэгүүд
 Хадаг барибандал
 Үрдилдэжэ байжа
 Урла хойноо гаралсажа

Алтан эдээнэй дээр
Архи дарга үргэн,
Сасалн болгон сасахадаа
Согто уулын эзэн
Хорин алда бээтэй

Хэлтэй захяагч
Уужам ехэ
Удэшэхын гуримзаар
Хэжэнгэ, Бада

Турар шубуун тоодог
Тонгойн, тонгойн дохиж
Амар мэндэе хүргэнэ.
Жэргэмэлэй дуун

Хара эрэзи могойе дурдаж
Хатуу хара шулуунийн
Эрдэни шулуунай эрхимнь —
Хүрһэтэ дэлхэйн

Һанаан сэдхэлдэмни
 дутуу гэ
 Үдэ гөлөө уруудаж,
 Худан голыг үгсэж,
 Хэжэнгэ нютаг
 хүрээ
 Бала Хэлгыг үгсэһөөр.

Хүргэлсэжэ ябаһаңдал эдлнхэ
Хүхы шубуун үзэгдэнэ
Хүнды хоолойн донгодэнхой
абяагаар

Ялалзанан хара шулуун
Эрдэнийн эрдэни шулуу
Янанай хухархайе гагнаха
Түмэр түдэгийг холбохо,

Айралжан хүрээ
Усмуун үндэрий
Дээдэ-Булаг

Алдар нэрээрээ суурхана
Алхана үндэргөө үргэхээр
Архи дарнаа

Хүтгэндэ хүрэхгүй,
Халуунда хайлахгүй,
Нойгднэ нэрхоогүй,
Сабшахада, сабшагдахагүй
Нара Мягмар гарахаар
Агаарай онгосые
Нэрлэвчээр холбодог

Угдаан, Хоолойнэйгоо дахуулнаа
Айралжанаа буужа ерэнх.
Ага найман эсэгэтээ тулзанха
Бариха барисаа

Ага нутаг үзэгдэжэ,
Согто уулын орой дээр
Тэгтомэл гал
Зула бадараан уугтаба.
Абай Гэсэр хүбүүн

Бутарха, балархыг мэдэхгүй
Абарга мөргөн суглуулна
Ялагар хара эрдэнэ юм
Хүгжэлтын замда хэрэгтэй юм

Алда хадагаа баринаар
Абай Гэсэр хүбүүгээ,
Алма Мэргэн хатанаа
Угтажа хүндэтэйгөөр
Айралжан үндэрөө

Газар, тэнгэр холбоон
Галай бадархыг хаража
Байгал далай ханажа,
Далай бэшэ
Агуула санхадань,
Тогтомол галай байхадань
Тулажа, хүрэгжэ, ошожо
Дээрхэн баса

Ага нутагыг суурхууллан юм
Абай Гэсэр хүбүүн
Гэгээн гэрэл бадаруулнаар
Утга харгыг гаргахаар

Хаан Хурмаста тэнгэрид
Манзан Гүрмэ төөдэйд

Хүлшэжэ, дулаасажэ
Улаан гал бажуужа,

Уужам сэдхэл
Буряадхан зоноо
гүрүүлээ
үргэнэлшин

СПОРТ

1921 оной
декабрийн
21-нээ гар

ОЛИМПИЙН НААДАНУУДТА МҮНГЭН МЕДАЛЯАР ШАГНАГДАГ
ПЫН ЧЕМПИОН ВЕЛИНГТОН БАРАННИКОВАЙ ШАНДА ХҮРГЭХ

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДА.

нислав Цойтой
 туулахдаада,
 нугеэдээр бус
 иргэд туйлаан
 Эрэнэт хотын
 тerta кандидат
 Закамеский б
 жао Аюшевэй
 туулаада. Энэ
 чемпион, Оли
 муудта хөөр да
 бан Дамдинжав
 бурган хорлод
 рунд аада рунд
 аада рунд аада

Саашанхи уул

Саашанхи уул, тугос
Б. Цыремшилов, ан-Удн
повные, А. Шары и асар
Дялгыровые, Е. дамжиг
— Б. Ботоёные, нээлэл
— В. Дамбиевы, но сугл
— Е. Акрестиний найр 1
Мурьёсовый композ
ринг дээр тиймэ Гэсэр
гүй ушар болоогч бдхээ
дэглэлтэй. Гол хун
хүсөөрөө, арга даахаах
лоу спортсменуу хэ з

жа гараан байх, хэн
Ехэ ехэ фирмэйнд
ционерэз бүлгэмнэ а
приятинууд болол ур
хүдөөгэй аймагуу
сэлхээзүүд спонс
жо, мұрысөө
мүнгэ зөөрсө
өөхэднн шангууд
но. Тинхээ Бур
жэ боксернуудай
бинн шангууды

Бү- нийч хайшаалтай.
ту- Мүнөөдэр хахад
буев тулалдаанууд үлдэ
андр та эхилхэ.
нэй Б.М. ЖИГИ
ион ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
Ста.

ХХI»-2:0
ворота Рубердохн
гэ сохико уулаа.

Футбол «СЭЛЭНГЭ»—«САМОТЛОР XXI»—2:

ЭЗ хэний аймгаг Зүүн
30. Говь, Ахал болон
хуурийн тухай Дай,
гасарай хүдэртай

ми-руулан мэдэ Эндэ
гэр-байранууд идараг
со-богүй гавъяагээс
лихын Гүдэн
тийн хэрэгүүд боло
— 7 гонд хэсгид та
хү-бай наамагтай

А. Н. Гроздков
Тун. **Мане**

ИТЕЛЬСТВО

у (ахи
ХҮН
Ил

нан хэмжээтэй
99.
сар 1944

республика
дээ.
2.40.45.

Заказ № 121.

Ага-лю

Редaktionen телефонунд: редакторай — 2.50.96, приемный — 2.54.54, редакторай орлогшонорой — 2.68.08, б.62.62, харюусалгата секретариан — 2.50.52, секретаридай — 2.60.91, таһагууд: нийтүн-догитчискэй — 2.55.97, даагшань, 2.61.35, 2.56.23, социально-экономическэй — 2.64.36 (даагшань), 2.63.86, 2.61.35, 2.67.81, соевдой, редакторай болон бургундундай — 2.60.21 (даагшань), 2.57.63, олонштын худалдзарин ба мэдээсэлэй — 2.54.93 (даагшань), 2.34.05, 2.69.58; оршуулгын — 2.60.91; корктуруунууд — 2.33.61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй — 2.35.95, ланай корреспондентунд: Агинскдэ — 3.42.19; Закаискдэ — 30.61, Барзаяндэ — 91.6.40.

Хонингууде гаргадаг «Бурятия» хэблэлэй телефонууд: директор — 2.48.94, бухгалтерей — 2.23.67, вахта — 2.67.95, 67.05.

Буряад Республикын республикаса
типографда газетэ хэблэгдээ.
Директорэйн телефон: 2-40-45.
Б.0079-дэхи номертойгоор бүтээгдээ.
дэ абганхай. Загал №121.

шаг
лс
моурт
тэрхэ
рмааг
бууца
50 жэ
д: «Шахт
на даа, т
н хандар
— хоёрэ
бличин А
аготлоол
дахн моур
Хун» гэх
— Чиремпил
даһаа онс
гарбалай
Талсанов:
зуд тухай».

4-дэхи н
с шалтын 50 н
ас: «Түүхын
ху хуби»
ага нутагта.